

[Sønderup.]

at man føler sig gået for nær. De uforvarlige og urimelige krav om arbejdstidsforkortelse er af en sådan beskaffenhed, at man med god grund har sagt stop og valgt at tage stødet nu.

Det har i hvert fald siden bondefrigørelsen været et karakteristisk træk for de danske bønder, at skaberglæden og lysten til i det hele taget både i mark og stald at kultivere og forbedre produktionsapparatet har været så fremherskende og afgørende for det stade, hvorpå landbruget står i dag. Denne særlige indstilling er forklaringen på, at danske bønder under ofte ugunstige vilkår har præsteret at opretholde produktionen i et sådant omfang, at vor næsten konstant slunkne valutakasse og dermed samfundet som helhed har haft væsentlige fordele deraf; ja, jeg kunne føle mig fristet til at gå et stykke videre og sige det så stærkt, at samfundet til tider har haft uforholdsmæssige fordele deraf.

Det er danske bønder imod at være vidne til, at værdier delvis ødes og går til spille, sådan som det desværre sker i disse dage, men netop den kendsgerning, at man har set sig nødsaget til at reagere på en sådan måde, at dette er blevet konsekvensen, understreger klart, at man mener, at det øjeblik er kommet, da man må sige til fagforeningerne, at grænsen for vor tålmodighed er ved at være nået.

Det er forresten også interessant at lægge mærke til, hvorledes man ikke blot, selvfølgelig, i den socialdemokratiske presse, men også i andre dertil indrettede københavnske blade spiller forarget over, at landbruget ikke blot ikke længere stiltiende vil finde sig i fagforeningsmetoderne, men ligefrem træffer modforanstaltninger.

Det bliver nu ikke bladkontorerne omkring Rådhuspladsen, der kommer til at bestemme, hvad danske bønder skal tro og gøre og tænke og handle efter, dertil er indstilling og tankesæt heldigvis for afvigende.

Man fremstiller det, som om det kun er det såkaldte storlandbrugs interesser, der drejer sig om. Der spekuleres som så ofte før i splittelse og opdeling af landbrugets forskellige størrelsesgrupper. Jeg håber inderligt for landbrugets skyld som helhed, at det ikke lader sig lokke eller forlede til en øjeblikkelig kortsynet vurdering.

Det er i det lange løb ikke de store gårde, der stærkest vil komme til at mærke følgerne af en eventuel arbejdstidsforkortelse, idet nemlig mekaniseringens muligheder bedst kan udnyttes af disse. Nej, de, der for fuldt alvor vil blive ramt, er de store husmandsbrug, de små og de middelstore gårde med begrænset medhjælp og uden økonomisk evne til på forsvarlig vis at udnytte de tekniske hjælpemidler.

Det ligger i sagens natur, at danske bønder under hensyn til det forløb, udviklingen har haft gennem mange år, er blevet individualister, men i betragtning af den organisationsmæssige udbygning, der både på ondt og godt finder sted på alle områder, bliver vi nok nødt til fremover at skænke solidaritetsfølelsen større opmærksomhed, end vi har været tilbøjelige til til dato. I modsat fald taber vi ikke blot vor indflydelse, men vi bliver simpelthen rendt over ende og behandlet efter forgodtbefindende.

Idet jeg iøvrigt henviser til mine udtalelser i torsdags, hvor jeg mere indgående beskæftigede mig med landbrugets problemer i enkeltheder, må jeg have lov til påny at understrege, at alle, lige med undtagelse af landbruget, har fået lønstigninger i det sidste år, og at landbruget ikke blot ingen lønforbedringer har fået, men at det som følge af den omkostningsforøgelse, andres lønforhøjelser har påført det, har fået det modsatte. Under hensyn hertil samt til markedsforholdene iøvrigt må man til efteråret være forberedt på et yderligere fald i forrentningsprocenten. Det er da ikke så mærkeligt, at landbruget stillet overfor sådanne fremtidsudsigter søger at værge sig mod yderligere forværring. Det er nemlig ikke tomt mundsvejr, når det fra landbrugets side fremhæves, at de fra uge til uge stigende omkostninger, forøgede byrder og ulemper nødvendigvis må bundfælde sig i produktionsomlægninger, der uvægerligt vil resultere i mindre produktion og mindre valutaindtjening. Det er som sagt muligt, at den enkelte landmand og dansk landbrug som helhed kan få det bekvemmere og lettere, når denne tilpasningsproces er overstået, men jeg synes næsten ikke, man tør tænke til ende, hvilke følger det kan få for valutastillingen.

Det er en mærkelig situation, vi er stedt i. I stedet for, hvad der havde været natur-